

Mig az öreg, Kálmánnal értekezett, s Feri az izléssel s gazdagon butorozott s festett terem olajfestményeit nézte, addig Laci bácsi egyik szobából a másikba nyitott, — futásban Lottinak kezét akarván csókolni.

A mint Lotti ajtajához ért, sajátzerű nyögéssel vegyes hangokat vett a félig nyitott ajtón át hallani.

Belépett csendesen, — s mennyire meg volt lepve, midőn az ágyon halotti színben látta Lottit elterülve, csukott szemmel, mint egy haldokló hattyút.

Az ágy mellett koros nő ült, Ágnes, ki meglepetve állott föl, a mint az érkezőt megpillantá, — s nesztelen, de gyors léptekkel közeledék hozzá; mig egyik kezét ajkaira téve, hallgatást kért, — a másikkal távozást íté.

Laci nem állhatá, hogy a most mellette megálló Ágnesről ne kérdezze: mi baj érte a kedves Lottit?

Mig Ágnes a kérdésre suttogó hangon röviden azt felelte: hogy beteg, — s Lacit folyvást távozásra hívogató: Lotti lázban égő ajkai megnyiták, s tört szátkatolt hangon rebegő:

— Ah! ... hogy nem láthattad azt ... mennyire szerettelek ... édes ... Kálmánom!

Lotti szíve panaszának hallatára Laci, keble legbelső mélyében megdöbönt, s a legnagyobb kétség s lelki háborodást tükröző arccal jött vissza a szobába, hol Kertay s Peregi az ügyet magok között éppen elvégzik.

A sejtelmek, melyek ködfátyollal takart kétes szellemi alakokként vonultak el lelke előtt, — mindinkább tisztább színben tűntek föl neki, — mig végre tájékozó, ismeretes uton találta magát. — A dolgot érteni kezdő: — most az eszközt kereste: mint orvosolható a veszély?

— Csak úgy tegyen ügyvéd ur, — végzé Kertay, a távozókat az ajtóig kísérvén, s ott meghajtván magát előttük — nem használ semmit, — nem tehetek róla — tessék beperelni.

„Nem mondtam: perelünk! A kiállott pályatusától homloka még forró! s nézd! a per itt a nyakán.

Szól Feri a mint az utcára értek, a komlókert felé nézván, s már előre gondolatban — a rántott csirke, saláta, s a jó somlai bor zamatjával kéjelegvén.

— Igazat mondasz, Feri! nyakamon a per, mond sajátzerű gondolatokba merülve Kálmán, — mig utójokat a komlókert felé folytaták.

Krákogi Arthur meglegedést sugárzó arccal járt föl s le szobájában. Ezen meglegedést nem annyira a szabó által ép nem rég hazahozott tavaszi ruha fölötti gyönyörűség okozta, mint inkább egy asztalon fekvő, már fölbonított s elolvasott levél — mely mellett nem ment el egyszer sem a nélkül, hogy egy oldaltekintetet ne vetett volna rája, mig úgy látszék, gondolatit komolyabb irányra iparkodék téríteni.

Nem is téla dolog az, midőn valaki, mint lepke madár eddig oly szabadon, oly gond nélkül, oly könnyelműleg élt: s egyszerre arra határozza el magát, hogy — megházasodik!

Ó, kinek eddig mással seha sem volt dolga, mint a szabóval, vargával, Balickyyal és legfőbb tigris-

vel: most egyszerre komoly házasember legyen! — magáról, nejről, háztartásról, családról, cselédekről gondoskodjék!

Az asztal előtt, melyen a levél feküdt, megállott; s noha nem gondolt semmit ... még is mosolyogva bámult maga elébe. Nem tudta szegény boldog ember az sem, hogy hol kezdje a gondolkodást a sok boldogság között! Érzé, hogy megállott az este; — hanem azt csak folyvást mosolygott.

A levél Krákogi Arthur atyjától jött, s így hangzott:

„Kedves fiam! Azt tartom, hogy eleget hagytalak fiatalkori bohóságaidnak örvendezni: kiugráhadtad, kibolondozhattad magad eleget; — most már embert akarsz belőled csinálni, s nem bánom hát no, .. megházasítalak. — Szerettem volna ugyan, ha egy ártatlan, szelíd, okos kis leányt néztél volna ki magadnak itt a vidéken, mert magad, sem valami nagy gazda, sem valami nagy szellem nem vagy, mint tudod. Pedig ha valami megyei hivatalt kapsz ma holnap — mire van reményem, mert jó neved van ... — csak kell valaki, aki hol a gazdaság után lásson, hol meg melletted is legyen, és hivatalos jelentéseidet rendezze. — Mert erőtlen nem lesz ám mindig arról szó hogy hány nyulat fogtál, meg milyen széles árkot ugrott át a pony! ... — Egyébiránt ha már egyszer úgy beléd bolondult az a városi gazdag leányka, mint irod: nem bánom hát, vedd el azt. Mert négy szem körül legyen mondván: nem is győzném tovább, hogy oly lábon élj, mint eddig; bomlott gazdasági viszonyaim velem is nagyobb részt nélkülöztetni kényszerítik azt, mi eddig könnyen s meglehetően bőséggel kitelt. — Azért az én elvem is az: hogy ha eleget zajongtunk a világban, ha mindenkiből kiéltük magunkat ... s lelkünket bizonyos kimerültség súlya nyomja ... legjobban megházasodnunk. Minden okos ember így tesz. — Ohajtva várlak, kedves feleségeddel együtt, s vagyok szerető atyád

Krákogi Gábor.

(Vége kőr.)

A PELESKEI NÓTÁRIUSNAK FELESGÉHEZ ÍRT LEVELEI.

XXVIII. Levél.

(Két székelly Bécsben. — Hogyan utarék az ember most. — Csók és prüszkítés. — A búkkberoki hántor pipája. — Derű magyar fogadás. — Koneert Püspök-Ladányban. — Alkold. — Aduma a dőlőhábról. — Nádóváz weveritességgel. — Ravi győlések. — Visszaemlékezés a szabadjegyekre s a magyar vedégszeretetre. — Tanácsok a szerkesztőnek. — Nagyváradi akarték. — Kaszinó, azabok és színház. — Ismét emlékezés a pesti színházra.)

Motto: Mennyi költségem télt, erszényembe vettem. Szalonnát is vinni el nem felejtettem; Sőt és vereshagymát iszákba vetettem. Jó kőbányával kulacsom töltöttem. Emléket vinni magával igen jó, Az utban jól esik egy kőa provizió.

Szerelmes hitestárs!

Minden bizonynyal hallhattad már azt a históriát, hogyan járt a két székelly Bécsben? Ezek a jó atyafiak

potú tanyáján pár napot töltöttem, s helyén lenne itt a furcsa magyar város topo-, etno- és geográfikus ismeretét adnom, elszámlálnom terményeit, melyek közül legkevesetesebb a dohány és sült tök; kijelölöm ritkaságait, melyek közt legtekintélyesebb a sulyom, bizonyos, moosárban termő háromszaru gyümölcs, főzre a kukoricaliszthez, hatására a nadragulyához hasonló; s megnevezem hasznos intézményeit, melyek közt kitűnő régi magyar vendégszeretete s olvasó társulatának ama szabálya, hogy havonként mindig más meg más tagnál tartatik meg a gyűlés, melyet nem az ügyek, hanem a vendégek traktálása fejez be.

Bár nagyon marasztaltam, igen sajnálom, hogy a társulat e hó 24-ére eső gyűléséig nem maradhattam, hol e vidék szép leányi s deli karesu menyecskei élvezetes mulatságot hagytak sejténem.

Mig a magyar írókat Thália ama templomból, melyet vállukon keservesen hordott kövekből raktak össze, kitiltják, vagy legalább kegyelemkép bocsátják ha, s így, mint valamelyik fentlebegő stílusú barátom mondás: „kigyót melengettek keblükön,” — addig jó magyar városainkban még mindig megmaradt ama vendégszeretet, melynek csak akkor szabad kihálnia, midőn kihal a nemzet. Tudván tehát azt, hogy őcséni uram mily szíves meghívásokat kapott a nagyvárad szüretkeire, mint napkeleti, azaz bölcs szerkesztőtől vártam, hogy meg is fog jelen azokra, s e végből rudamat Szent-László városa felé fordítottam, hol megérkeztemkor szólott a muzsika, sistergett a konyhán a barátságos tűz s csengett a pohár, míg a borsajtók körül siralmas nőlkra vig rumonyok verdesték sarkukat a földhöz. *)

Szerkesztő uramöcsémét nem találva ubi omnes electi fuerunt: gálába, szűk, magas sarku kordovánészimába, s magyarkába, nagyon kisnőrozottba vetém vala magamat: de cicomáskodásomnak megis adtam az árát, mert a hegyes kövezetbe sarkaimmal úgy belé szorultam, hogy Kraul s Szilágyi Sándor uram szőleit soha sem látom, ha két emberségtudó városi darabnak ki nem szabadít ime furcsa kelepcéből. Ajánlom kegyelmednek szerkesztő uram, ha hogy decemberben lejő e derék városba, vagy hozasson magának lapapucscokat a nagyvárad gyárból, vagy vágassa le hegyes orru eszméjé sarkait az újpesti deszkafűrészelő malomban, különben deli alkata, a helybeli szép hölgyek előtt sévélván, oly módon kénytelenítettik inogni, mint ama kínai kisasszonyok, kiket Pesten jártomban láttam.

Eke! a szeg csak kihúvik a zsákból! Mióta a színházi szabadjegyek kortesi diurnumokká váltak, kritikai professzióm megszűnt s most mégis, a helyett,

hogy a várad szüretkeket dicsőrném, nekiesem a következő krivátlásának; de hisz azt tartja a magyar, hogy a mi jó, az magamagát dicséri.

Mint afféle non sine omni fama embert, egy fiatal ügyesbajoskodó barátom elvezetett a kaszinóba, melyet szépnok mondhatok. De azt nem mondhatom szépnok hogy ily műveltséghez képest nem elég lapot találtam benne. A kaszinó szomszédságában a Debrecenből jött arabok mulgatják nyakficamítási művészetüket, míg a Sas nevezetű vendégfogadóban Havinak Kolozsvárra készülődő énekes és nem énekes színész társasága komédizál nagy közönség előtt, mely hogy szép-e, nem nagyon vehettem ki, mivel a nézőhely nagyon rossz vala kivilágítva. Pedig a terem mennyezetén hat üres csillárt látték.

Eddiglen egyetlen darabot láthaték, Dumas Sándor természetes fiától a „Természetes fiú” című aprópé, de nem nagy becsű darabot. Pesten annyi sikere sen lehet mint az egykori Demismonde-nak, mely pedig körülbelől megbukott. De azért remélem adni fogják, s ha ezt tessék, bizony nem bánom, legalább elégtételt szolgálhat, ha e hírneves darab saját betegségében hal meg azon a színpadon, hol több eredeti darab esett el!

Ezen darabban jól játszottak Boér, a Pestről ide szerződött Gyulai Ferenc és Komáromi, — kiket édes feleségem, ha egyszer Peleskére verődésének, méltán rekkommendálhat sz minden színház-látogató figyelmébe. — Hűved

Nagyajtai Zajtay István
notarius loci.

LEVELEZÉS.

PÁPATESZÉR. — (Irodalmunk pártolása. — Társaséleti bajok.) Szellemi haladásunk leginkább a hazai irodalom pártolásában öszpontosul, — mi abból is kitűnik, hogy dacára annak, miszerint Teszéken néhány községi hivatalnok, pap- s bérnökön kívül az ugynevezett kapatos osztályhoz késem tartozik, mégis irodalmunk különféle termékeit, folyóiratait, lapjait 48 példányban olvassuk itt. Ha minden község ily hévvel hozná meg adóját az irodalom ügyének, mint némely lelkesek itt, akkor elmondhatnók azt a szent igazságot, hogy — a mely nemzet irodalmát pártolja, szereti: az önmagát becsüli meg, s nem félhet az enyészettől. Társaséletünkkel illetőleg azonban, fájdalom, nem tehetek ily dicső említést, mert azok, kik nálunk hivatalos volnának ennek élveit szilárd alapra helyezni, és kiknek tehetségükben állana a falusi egyszerűség szerény igényeinek megfeleltetési: azok mondom, sajnos, vagy nem értik, vagy nem akarják érteni az igazságot, vagy éppen fogalmuk nincs arról, mint lehetne s mint kelljen a sokszor egész az untsáig hosszú falusi estéket művel, vidám társalgás vagy más hasonlókkal kelem- s élvezetdussá varázsolni. Nálunk is elhangzottak már a

*) Nagyon sajnálom, hogy kedves uram bátyámmal együtt régebb nem vehettem az idei nagyvárad s érmelléki szüretben, melyre szép lelkes hölgyek s derék honfak, nek jó barátom által meghíva voltam. Elmaradásomnak nagy oka volt. Azonban december 1-én napján, mint dr. Oroszhegyi Józsa barátom meynyozó ünnepélyének vendége, — találkoztam Nagyváradon kedves uram bátyámmal, s ha jó kedvünk kereskedik, more patrio még a kálál kettőt is eljáratjuk duettben, — vagy még inkább az ottani tűzről pattant menyecskéikkel, s bájos leányzókkal.